

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 5To/79/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2223010095
Dátum vydania rozhodnutia: 06. 07. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Michal Pollák
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2023:2223010095.2

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Michala Polláka a sudcov Mgr. Kristíny Ferencziovovej a JUDr. Martina Žovince, v trestnej veci obžalovaného A. B., nar. XX.XX.XXXX, pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, o odvolaní obžalovaného proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda zo dňa 22.03.2023, č. k. 25T/8/2023-312, na verejnom zasadnutí konanom dňa 06.07.2023 takto

rozhodol:

Podľa § 319 Trestného poriadku sa odvolanie obžalovaného A. B., nar. XX.XX.XXXX, zamietá.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Dunajská Streda rozsudkom zo dňa 22.03.2023, č. k. 25T/8/2023-312 uznal obžalovaného A. B. za vinného, že od presne nezisteného dňa, približne od mesiaca január roku 2021 do 23.08.2022, kedy došlo k obmedzeniu jeho osobnej slobody, v obci C. D. v dome so súpisným číslom XXX, kde v tom čase žil v spoločnej domácnosti s poškodenou - svojou manželkou E. B., nar. XX.XX.XXXX, prechodne bytom C. D. F. XXX, poškodenej vulgárne nadával, hovoril jej, že je špina a degeška, nikam ju nepúšťal, približne raz za mesiac, neskôr raz za týždeň, poškodenú zbil, pričom k týmto jeho fyzickým útokom voči poškodenej dochádzalo v posledných troch mesiacoch už každý druhý deň, a to tým spôsobom, že najmä dlaňou, niekedy aj päšťou, udieral poškodenú do hlavy, trhal jej vlasy, kopal ju či udieral teniskou, pri jednom útoku jej vybil zuby, taktiež sa poškodenej vyhrážal, hovoril jej napríklad: „zabijem ťa, degeška, slovne ju napádal tým, že jej hovoril, aby zdochla, že jej stúpi na krk, poškodená v dôsledku týchto jeho útokov musela neraz utiecť z domu, pričom dňa 23.08.2022 v čase okolo 08.45 hod. pri rozhovore s poškodenou náhle „vybuchol“, načo sa rozbehol k poškodenej a zdrapol ju za vlasy, a keď ho poškodená vyzvala, aby s tým prestal, lebo má v rukách dcéru, začal sa jej vyhrážať, že ju obleje horúcou masťou, takže poškodená si v obavách rýchlo obula šľapky a vybehla z domu, načo z domu vybehol aj on a začal na poškodenú vykrikovať, že je feťáčka, kurva, degeška, že má zdochnúť a skapať a že keď ju chytil, tak ju zabije, poškodená utiekla k svojej kamarátke A. A., bytom C. D. F. XXX, odkiaľ privolala políciu, neskôr tam za ňou prišiel aj obvinený, ktorý začal poškodenej vulgárne nadávať a hroziť jej tým, čo sa stane, až ju chytil, pričom v dôsledku vyššie popísaného konania vzbudzoval vo svojej manželke neustály strach o život a zdravie, spôsoboval jej stres, a tým aj psychické, ale i fyzické utrpenie, hoci zranenia, ktoré poškodená utrpela pri jeho fyzických útokoch neboli také závažné, že by si vyžadovali lekársku pomoc, teda blízkej osobe spôsobil fyzické a psychické utrpenie bitím, kopaním, údermi, ponižovaním, pohrdavým zaobchádzaním, vyhrázaním, vyvolávaním strachu a stresu ako aj iným správaním, ktorým ohrozil jej fyzické a psychické zdravie, čím spáchal zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1, písm. a) Trestného zákona. Za to mu okresný súd podľa § 208 ods. 1 Trestného zákona s použitím § 36 písm. l) Trestného zákona, § 38 ods. 3, ods. 5 Trestného zákona, § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Trestného zákona uložil trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) roky a 8 (osem) mesiacov. Podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona obžalovaného na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

2. Proti tomuto rozsudku podal obžalovaný odvolanie ihneď do zápisnice na hlavnom pojednávaní. Podané odvolanie odôvodnil podaním zo dňa 14.04.2023, v ktorom uviedol nasledovné (skrátene):

2.1. Uvádza, že odvolanie podal čo do výroku o treste, ktorým mu bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) roky a 8 (osem) mesiacov, nakoľko ho považuje za neprimerane prísny.

2.2. Okresný súd pri ukladaní trestu aplikoval § 36 písm. l), § 38 ods. 5 Trestného zákona. Zákom ustanovená trestná sadzba bola 3-8 rokov, pričom po použití § 38 ods. 5 Trestného zákona sa má dolná hranica zvýšiť o 1 zákonom určenej trestnej sadzby, čo nevychádza na 5 rokov a 6 mesiacov. Nebolo mu tak zrejme ako okresný súd dospel k takto upravenej dolnej hranici trestnej sadzby.

2.3. Žiadal o zníženie trestu aj podľa § 39 ods. 1 Trestného zákona a nielen podľa § 39 ods. 2 písm. d) Trestného zákona ako to urobil okresný súd. Bol toho názoru, že okresný súd nebral do úvahy jeho chorobu, pomery z ktorých pochádza a priebeh celého konania (zmena výpovede poškodenej, jej správanie, závisť, výpoveď pracovníčky z UPSVaR o osobe poškodenej). Skutok spáchal pod vplyvom pôsobenia negatívnych účinkov jeho choroby, pod silným citovým rozrušením a strachom o jeho maloletú dcéru, ktorá sa po nociach nevracala domov. V čase skutku nemal predpísané lieky, ktoré užíva na schizofréniu, lekár mu ich odmietol predpísať, pretože nemá uhradené zdravotné poistenie. V dôsledku choroby a neužívania liekov je výbušný. Schizofrénia je závažná choroba, ktorej symptómy sú obvyklé zodpovedné za zlyhávanie v sociálnych interakciách a každodenných aktivitách. Je preto toho názoru, že spĺňa podmienky pre mimoriadne zníženie trestnej sadzby podľa § 39 ods. 1 Trestného zákona v spojení s § 39 ods. 3 písm. e) Trestného zákona a mala mu byť znížená dolná hranica na výšku 6 mesiacov, čím by bola dosiahnutá jeho náprava.

2.4. Navrhol aby Krajský súd v Trnave napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

3. Na rozhodnutie o odvolaní obžalovaného nariadil tunajší súd verejné zasadnutie, ktoré sa vykonalo v prítomnosti obžalovaného, jeho obhajkyne a prokurátora. Poškodenej sa na verejné zasadnutie nedostavila, pričom doručenie upovedomenia fikciou mala vykázané.

4. Prokurátor na verejnom zasadnutí uviedol, že napadnutý rozsudok považuje za správny a zákonný vo vzťahu ku všetkým jeho výrokom, a preto navrhol odvolanie obžalovaného ako nedôvodné podľa § 319 Trestného poriadku zamietnuť. Obhajkyňa navrhla vyhovieť podanému odvolaniu a mimoriadne znížiť trest na 6 mesiacov. Obžalovaný sa pridržal vyjadrenia obhajkyne.

5. Podľa § 315 Trestného poriadku o odvolaní proti rozsudku okresného súdu rozhoduje krajský súd. O odvolaní proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu rozhoduje najvyšší súd.

Podľa § 316 ods. 1, ods. 3 Trestného poriadku:

1) Odvolací súd zamietne odvolanie, ak bolo podané oneskorene, osobou neoprávnenou alebo osobou, ktorá sa odvolania výslovne vzdala alebo znovu podala odvolanie, ktoré v tej istej veci už predtým výslovne vzala späť alebo bolo podané proti výroku, proti ktorému nie je prípustné.

3) Odvolací súd zruší napadnutý rozsudok a vec vráti súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol, ak zistí, že

a) súd rozhodol v nezákonnom zložení,

b) obžalovaný nemal obhajcu, hoci išlo o prípad povinnej obhajoby, alebo

c) hlavné pojednávanie bolo vykonané v neprítomnosti obžalovaného, hoci na to neboli splnené zákonné podmienky.

Podľa § 317 ods. 1 Trestného poriadku ak nezamietne odvolací súd odvolanie podľa § 316 ods. 1 alebo nezruší rozsudok podľa § 316 ods. 3, preskúma zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo. Na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1.

Podľa § 319 Trestného poriadku odvolací súd odvolanie zamietne, ak zistí, že nie je dôvodné.

6. Krajský súd v Trnave ako odvolací súd podľa § 315 Trestného poriadku preskúmal napadnutý rozsudok v zmysle § 316 Trestného poriadku a zistil, že nie je dôvod na zamietnutie odvolania v zmysle § 316 ods. 1 Trestného poriadku, ani na zrušenie napadnutého rozsudku podľa § 316 ods. 3 Trestného poriadku. Odvolanie podal obžalovaný ako oprávnená osoba, v zákonnej lehote a proti výroku, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný. Po preskúmaní napadnutého výroku, dospel odvolací súd k záveru, že odvolanie obžalovaného nie je dôvodné.

7. Je potrebné uviesť, že odvolací súd sa (vzhľadom na odvolanie obžalovaného čo do výroku o treste a aj vzhľadom na vyhlásenie obžalovaného o vine a prijatie takého vyhlásenia súdom prvého stupňa) meritórne zaoberal len preskúmaním napadnutého výroku o treste.

8. Odvolací súd zistil, že prvostupňový súd postupoval pri ukladaní trestu obžalovanému v súlade so zákonom. Prihliadal pritom ku všetkým okolnostiam, ktoré sú rozhodujúce z hľadiska naplnenia účelu trestu a jeho výmery, pričom starostlivo a uvážene prihliadol na spôsob spáchania činu a jeho následok, zavinenie, pohnútku, priťažujúce okolnosti (ktoré neboli zistené žiadne) a poľahčujúcu okolnosť (§ 36 písm. l) Trestného zákona) a na osobu páchatel'a, jeho pomery a možnosti nápravy. Základná sadzba, ktorá obžalovanému hrozila bola 3 roky až 8 rokov. Pri prevahe poľahčujúcich okolností v zmysle § 38 ods. 3 Trestného zákona sa znížila u obžalovaného horná hranica zákonom stanovenej trestnej sadzby o jednu tretinu na 6 rokov a 4 mesiace. Obžalovaný však spáchal opätovne zločin (čo nepopieral), a preto bolo potrebné zvýšiť dolnú hranicu zákonom ustanovenej trestnej sadzby o jednu polovicu na 5 rokov a 6 mesiacov. Súd prvého stupňa taktiež správne aplikoval ustanovenie § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Trestného zákona, keďže obžalovaný v konaní urobil vyhlásenie o vine, ktoré bolo súdom prijaté, teda znížil upravenú dolnú hranicu trestnej sadzby o ?, teda na 3 roky a 8 mesiacov. Prvostupňový súd po vykonaní úprav pôvodnej trestnej sadzby (3-8 rokov) mohol ukladať trest vo výmere 3 roky 8 mesiacov až 6 rokov a 4 mesiace.

9. Obžalovaný namietal úpravu dolnej hranice trestnej sadzby podľa § 38 ods. 5 Trestného zákona na 5 rokov a 6 mesiacov. Krajský súd k tejto námietke uvádza, že takto zvýšená dolná hranica zákonom ustanovenej trestnej sadzby sa vypočíta s poukazom na § 38 ods. 5 Trestného zákona tak, že základom na zvýšenie trestnej sadzby je rozdiel medzi hornou a dolnou hranicou zákonom ustanovenej trestnej sadzby. V tomto prípade bola základná sadzba 3 roky až 8 rokov, teda $8-3=5$ rokov. Vypočítaný rozdiel 5 rokov zo základnej trestnej sadzby sa následne vydeli dvomi ($5:2=2$ roky a 6 mesiacov) a výsledkom je, že pôvodná dolná hranica trestnej sadzby 3 roky sa musí zvýšiť o 2 roky a 6 mesiacov, teda na 5 rokov a 6 mesiacov.

10. Obžalovaný žiadal v odvolacom konaní použitie inštitútu mimoriadneho zníženia trestu odňatia slobody podľa § 39 ods. 1 Trestného zákona pričom tunajší súd tu konštatuje, že v prípade použitia ustanovenia § 39 ods. 1 Trestného zákona musí ísť o celkom výnimočné prípady. Uvedené ustanovenie umožňuje uloženie trestu tým páchatel'om, u ktorých by uloženie trestu v rámci trestnej sadzby nezodpovedalo konkrétnym okolnostiam prípadu alebo pomerom páchatel'a. Aj odvolací súd konštatuje, že takýmito okolnosťami budú najmä inak poľahčujúce okolnosti, za predpokladu, že ich rozsah alebo význam prekračujú hranice bežné pre priznanie statusu poľahčujúcich okolností, napr. osobné pomery páchatel'a, silné citové rozrušenie, nevyliciteľná choroba páchatel'a a pod. Mimoriadne okolnosti vo svojej podstate vyžadujú aby súd starostlivo a dôkladne zvažil ich povahu. Musí ísť o také okolnosti, ktoré sa pri posudzovanej trestnej činnosti bežne nevyskytujú alebo len v ojedinelých prípadoch. Pomerom páchatel'a sa rozumie okolnosti bezprostredne súvisiace s osobou páchatel'a, ktoré nesúvisia s trestným činom a existujú v čase rozhodovania o treste. Takýmito pomermi môže byť napr. skutočnosť, že sa páchatel' sám stará o viacero osôb, ktoré sú na neho odkázané, ťažká, nevyliciteľná choroba páchatel'a a pod. Súd pri rozhodovaní o mimoriadnom znížení trestu musí zistiť nielen skutočnosti nasvedčujúce mimoriadnym okolnostiam prípadu alebo pomerom páchatel'a ale aj odôvodniť, prečo považuje uloženie trestu v rámci trestnej sadzby za neprimerané.

11. V tomto smere odvolací súd poukazuje na to, že obžalovaný sa stíhanej trestnej činnosti dopúšťal viac ako 1 a pol roka, jeho konania sa vyznačovalo vyšším stupňom nebezpečnosti, pričom v konaní nebola preukázaná príčinná súvislosť medzi je protiprávnym konaním a jeho zdravotným stavom. Z tohto dôvodu odvolací súd nezohľadnil zdravotný stav obžalovaného ani ako mimoriadnu okolnosť ohľadne jeho osoby podľa § 39 ods. 1 Trestného zákona, nakoľko tento nemá mimoriadny charakter a neodôvodňuje neprimeranosť uloženého trestu pre osobu obžalovaného, ktorý sa na slobode, ako sám uvádza, neliečil, ani ako poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. c) Trestného zákona. Keďže sa jednalo o dlhodobé, opakované konanie obžalovaného z rôznych dôvodov, nemožno sa stotožniť s jeho tvrdením, že jeho konanie (ako celok, príp. v podstatnej miere) pramenilo zo silného citového rozrušenia a strachu o jeho maloletú dcéru, ktorá sa po nociach nevracala domov, a preto mu súd nepriznal ani poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. a) Trestného zákona.

12. Pri úvahách, aký druh a výmera trestu by spravodlivo zohľadňovali konanie obžalovaného, jeho zavinenie, následok, pohnútku, osobu, pomery a možnosti jeho nápravy a v neposlednom rade aj poľahčujúce a priťažujúce okolnosti, vychádzal aj odvolací súd zo zásady, že trest je právnym následkom trestného činu, a teda musí byť úmerný k spáchanému trestnému činu (zásada proporcionálnosti trestu). Trest je jedným z prostriedkov na dosiahnutie účelu Trestného zákona. Tým je určená aj jeho funkcia v tých smeroch, v ktorých má pôsobiť zákon, na ochranu spoločnosti, jednak pred páchatel'om trestného činu, voči ktorému sa prejavuje prvok represie (zabráneniu v trestnej činnosti) a prvok individuálnej prevencie (výchovy k riadnemu životu-rehabilitácia) a jednak aj voči ďalším občanom - potencionálnym páchatel'om, voči ktorým sa prejavuje prvok generálnej prevencie (výchovné pôsobenie trestu na

ostatných členov spoločnosti). Trest samozrejme musí vyjadrovať aj morálne odsúdenie páchatel'a (retribúcia).

13. K námietkam obžalovaného krajský súd ďalej uvádza, že na hlavnom pojednávaní v dôsledku prijatia vyhlásenia obžalovaného o vine okresný súd k výroku o treste vykonal dokazovanie len výpisom z ústrednej evidencie priestupkov MV SR zo dňa 21.03.2023 a odpisom registra trestov obžalovaného. Nevykonávalo sa dokazovanie k zdravotnému stavu obžalovaného znaleckým posudkom alebo lekárskymi správami, ktoré by preukazovali tvrdenia obžalovaného, že trpí schizofréniou, a žeby táto okolnosť mala byť zohľadnená pri výroku o treste. Obhajoba nenavrholo vykonanie žiadnych dôkazov k výroku o treste, pričom pri rozhodovaní na hlavnom pojednávaní alebo na verejnom zasadnutí smie súd prihliadnuť len na tie dôkazy, ktoré boli v tomto konaní vykonané (§ 2 ods. 19 Trestného poriadku). Navyše krajský súd konštatuje, že aj keby bola u obžalovaného pred súdom preukázaná schizofrénia, tak je potrebné zohľadniť vyjadrenie obžalovaného v podanom odvolaní, kde uviedol, že nakoľko neplatí zdravotné poistenie, tak mu lekár nepredpísal lieky, v dôsledku čoho sa jeho zdravotný stav zhoršuje, teda zhoršenie zdravotného stavu si privodil sám obžalovaný tým, že si neplní svoje zákonné povinnosti (platenie zdravotného poistenia), čo potom nemôže byť dôvodom pre mimoriadne zníženie trestu odňatia slobody podľa § 39 ods. 1 Trestného zákona. Krajský súd tak z vykonaného dokazovania nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali vyhovieť odvolaniu obžalovaného, príp. doplniť dokazovanie ohľadne zdravotného stavu obžalovaného.

14. Majúc na zreteli účel trestu, keď trest plní predovšetkým funkciu ochrany spoločnosti, individuálnej a generálnej prevencie, odvolací súd pri zohľadnení všetkých zákonných hľadísk považuje nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) roky a 8 (osem) mesiacov uložený obžalovanému prvostupňovým súdom za zákonný, primeraný (skôr mierny) a spravodlivý, ktorý je objektívnym vyjadrením spáchanej trestnej činnosti a ktorý dostatočne naplní funkciu tak individuálnej, ako aj generálnej prevencie. Keďže obžalovaný dal vyhlásenie o vine, nie je namieste zaoberať sa dôkazným stavom v prípravnom konaní a tento hodnotiť pri výmere trestu v prospech obžalovaného (zmena výpovede poškodenej a pod.).

15. Rovnako správne okresný súd zaradil obžalovaného podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia, keďže v posledných desiatich rokoch pred spáchaním trestného činu bol vo výkone trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený za úmyselný trestný čin (odsúdenie Okresným súdom Bratislava IV pod sp. zn. 3T/6/2009).

16. Vzhľadom na vyššie uvedené zistenia vyhodnotil odvolací súd odvolanie obžalovaného ako nedôvodné, iné chyby napadnutého rozsudku, ktoré neboli odvolaním vytýkané a ktoré by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku odvolací súd nenašiel a preto odvolanie obžalovaného ako nedôvodné zamietol.

Toto uznesenie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný riadny opravný prostriedok.